

О. В. Корчагіна, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

НОВІ ФОРМИ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН СПЕЦІАЛЬНОСТІ «РЕКЛАМА ТА ЗВ'ЯЗКИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ»

Корчагіна О. В.

Нові форми навчання в процесі викладання дисциплін спеціальності «реклама та зв'язки з громадськістю».

У статті розглядаються аспекти застосування групових форм роботи у вищій школі. Викладання дисциплін спеціальності «Реклама та зв'язки з громадськістю» ставить досить високі вимоги до викладача у зв'язку з тим, що даний процес повинен формувати у свідомості студентів не тільки теоретичну базу, але й стійкі практичні навички майбутньої професії. Стандартні методи роботи в основному вже недостатньо цікаві студентам, так як вони досить креативні і вимагають від викладачів творчого підходу до викладання дисциплін. У зв'язку з цим мають бути знайдені такі форми подачі матеріалу і перевірки знань студентів, щоб максимально зацікавити їх не тільки можливістю отримання позитивної оцінки знань, а й розвинути інтерес до професії в цілому, стимулювати їх до самоосвіти в цій сфері. Відзначається різноманіття існування групових технологій отримання знань і залежність їх вибору від цілей і змісту дисципліни зазначеного курсу, творчості викладача, індивідуальних особливостей студентів.

Ключові слова: групова форма роботи, колектив студентів, групові технології, семінарські заняття, фахові дисципліни.

Корчагіна О. В.

Новые формы обучения в процессе преподавания дисциплин специальности «реклама и связи с общественностью».

В статье рассматриваются аспекты применения групповых форм работы в высшей школе. Преподавание дисциплин специальности «Реклама и связи с общественностью» ставит довольно высокие требования к преподавателю в связи с тем, что данный процесс должен формировать в сознании студентов не только теоретическую базу, но и устойчивые практические навыки будущей профессии. Стандартные методы работы в основном уже недостаточно интересны студентам, так как они достаточно креативны и требуют от преподавателей творческого подхода к преподаванию дисциплин. В связи с этим должны быть найдены такие формы подачи материала и проверки знаний студентов, чтобы максимально заинтересовать их не только возможностью

получения положительной оценки знаний, но и развить интерес к профессии в целом, стимулировать их к самообразованию в этой сфере. Отмечается многообразие существования групповых технологий и зависимость их выбора от целей и содержания дисциплины, творчества преподавателя, особенностей студентов.

Ключевые слова: групповая форма работы, коллектив студентов, групповые технологии, семинарские занятия, профессиональные дисциплины.

Реформування вищої школи і вимоги до випускників вищих навчальних закладів України докорінно змінюють навчальні методика викладання фахових дисциплін. Сьогодні відбувається перехід від авторитарної педагогіки до гуманістичного розвитку особистості. Від накопичення знань – до вміння оперувати знаннями, від поточної форми організації навчання – до індивідуальної.

Вища школа протягом всього часу свого існування незмінно стикається з важливим протиріччям. З одного боку, студент майже постійно виступає в навчальному процесі як окрема особистість, самостійно, незалежно від інших учнів вирішуючи всі пов'язані з навчанням задачі (засвоєння інформації, складання іспитів і т.ін.). З іншого боку, сучасне виробництво і будь-яка ділова активність взагалі практично завжди вимагає вміння роботи в групі, команді, колективі.

Викладання дисциплін спеціальності «Реклама і зв'язки з громадськістю» ставить досить високі вимоги до викладача у зв'язку з тим, що даний процес повинен формувати у свідомості студентів не тільки теоретичну базу, але й стійкі практичні навички майбутньої професії. Стандартні методи роботи в основному вже недостатньо цікаві студентам, так як вони досить креативні та вимагають від викладачів творчого підходу до викладання дисциплін. У зв'язку з цим мають бути знайдені такі форми подачі матеріалу і перевірки знань студентів, щоб максимально зацікавити їх не тільки можливістю отримання позитивної оцінки знань, але й розвинути інтерес до професії в цілому, стимулювати їх до самоосвіти в цій сфері.

В умовах становлення нової освітньої парадигми завдання викладача вищого навчального закладу полягає в тому, щоб забезпечити організацію такої навчальної діяльності студентів, в процесі якої розвивалися б їх здібності, вивільнялися творчі сили і індивідуальність студентів змогла б досягти свого розквіту. Вирішенню цього завдання може сприяти використання групових технологій в освітньому процесі.

Групові форми роботи є одними з найбільш затребуваних в сучасних умовах навчання. Дані форми роботи мають тривалу історію і розроблені у великій кількості навчальних варіантів [2,3]. До переваг даної форми відносяться:

- формування умінь вибудовувати індивідуальну траєкторію роботи;
- формування умінь працювати в команді;
- формування організаторських якостей і розвиток організаторських здібностей.

Для формування якостей сучасного фахівця з реклами та зв'язків з громадськістю найбільше значення мають вміння працювати в команді та формування організаторських здібностей. Робота в команді спрямована на розвиток комунікативних здібностей студента, тобто здатність домовлятися, доносити свою точку зору до інших, відстоювати її, переконувати у своїй правоті. Організаторські здібності – це, перш за все, вміння брати на себе відповідальність, організовувати індивідуальну роботу членів команди, вміння розподіляти обов'язки з урахуванням особистісних потреб та потреб колективу [1].

Зрозуміло, що проблема використання нових технологій у вищій школі сьогодні перебуває у сфері наукової обсервації педагогів. Зокрема, їй присвячено праці І. Дичківської, О. Пехоти та інших дослідників [2; 6]. Комунікативну компетентність тлумачать як орієнтацію в різноманітних ситуаціях спілкування; здатність ефективно взаємодіяти з оточенням завдяки розумінню міжособистісних стосунків [5, с. 34] Її формування передбачає набуття вмінь і навичок комунікативно виправдано користуватися засобами

мови для сприймання, відтворення і створення висловлювань, установлення і підтримування контакту зі співрозмовниками, аргументованого доведення власних думок і міркувань, участі в дискусіях, дебатах, виступах, організації самопрезентації [5, с. 88].

Пропонована стаття містить технологічний опис групової роботи та приклади її використання на семінарських заняттях з циклу фахових дисциплін.

Мета статті – розкрити особливості групового навчання в сучасній вищій школі.

Групова форма навчальної діяльності – виникла як альтернативна традиційним формам навчання. В її основу покладено ідеї Ж.-Ж. Руссо, Й. Песталоцці, Дж. Дьюї про вільний розвиток дитини. Й. Г. Песталоцці стверджував, що вмiле поєднання індивідуальної і групової навчальної діяльності допомагає успішному навчанню та підвищує його ефективність.

Як показує практика, одним з ефективних методів організації семінарських занять у ході навчального процесу є групова робота. Даний вид роботи має кілька безсумнівних переваг:

1. Групова робота дозволяє згуртувати студентів у ході виконання того чи іншого завдання. Використовуються малі групи (3–7 осіб). В основному студенти діляться на групи відповідно до особистих переваг.

2. Даний вид роботи стимулює інтерес студентів до виконання завдання, так як в процесі підготовки студенти спілкуються один з одним, відчуваючи себе в групі однодумців, які розуміють один одного з півслова, тісно взаємодіють між собою, що в свою чергу впливає на розвиток їх мови, комунікативності, мислення, інтелекту і веде до взаємного збагачення студентів.

3. Спільне виконання завдання підвищує відповідальність студентів, безпосередня взаємодія студентів здійснюється паритетно, так як зазвичай робота розподіляється між членами групи, і успіх виконання залежить лише від якісної роботи кожного з учасників групи.

4. У процесі мозкових штурмів, які неминуче проводяться при підготовці будь-якого з групових завдань, студенти не лише вчаться працювати в команді і поважати думку інших, але і розвивають власну креативність.

5. У груповій роботі діють закони зараження, тобто більш мотивовані і активні студенти стимулюють менш активних, і, може бути, інертних, до активних дій. Поступово останні звикають до більш активної роботи, свобода самореалізації їх прихованого потенціалу доставляє їм більше задоволення від процесу навчання, і їх показники значно підвищуються.

Використовуючи групові технології в освітньому процесі, викладач керує роботою через усні або письмові інструкції, які даються до початку роботи. З викладачем немає прямого постійного контакту в процесі пізнання, який організовується членами групи самостійно. Таким чином, групова форма роботи – це форма самостійної роботи студентів при безпосередній взаємодії їх між собою.

Групова робота, як правило, починається з фронтальної роботи всіх студентів, в ході якої викладач ставить проблему. Далі здійснюється розподіл студентів на групи і розподіл завдань. З нашої точки зору, в дидактичному процесі вищого навчального закладу доцільно використовувати групову роботу двох видів: єдину і диференційовану. При єдиній груповій роботі всі студентські групи виконують однакові завдання в рамках загальної теми, диференційована ж групова робота передбачає виконання групами різних завдань.

Слід зазначити, що застосування групової роботи вимагає від викладача знання деяких особливостей організації даної форми роботи.

Перш за все потрібно з'ясувати питання про склад студентської навчальної групи. Позитивний ефект у навчанні досягається найбільш повно в гетерогенних групах, де учасники володіють різними здібностями і різним рівнем інформованості по темі.

При формуванні груп необхідно враховувати і психологічну сумісність студентів, їх симпатії. Бажано, щоб викладач не брав участь в розподілі за

групами, а запропонував це зробити студентам, повідомивши, які критерії допоможуть зробити їх роботу плідною.

Наступна практична проблема – внутрішньогруповий розпорядок роботи. Це пов'язано з вибором у групі керівника або відповідального, який розподіляє обов'язки між членами групи, керує обговоренням і ухваленням рішення. Вибір керівника є завданням самої групи.

Один з фахівців в галузі освітніх технологій Г.К.Селевко, виділяє наступні етапи технологічного процесу групової роботи:

I. Підготовка до виконання групового завдання.

1. Постановка пізнавальної задачі / проблеми /.
2. Інструктаж про послідовності роботи.
3. Роздача дидактичного матеріалу по групах.

II Групова робота.

4. Знайомство з матеріалом, планування роботи в групі.
5. Розподіл завдань усередині групи.
6. Індивідуальне виконання завдання.
7. Обговорення індивідуальних результатів роботи в групі.

Обговорення спільного завдання групою / зауваження, доповнення, уточнення й узагальнення /.

III. Заключна частина.

9. Повідомлення про результати роботи в групах.
10. Аналіз пізнавальної задачі, рефлексія.
11. Загальний висновок викладача про груповій роботі та досягненні кожної групи.

Слід підкреслити, що групова робота найбільш ефективна, якщо індивідуальний особистий пошук передує обміну ідеями, тобто груповому обговоренню.

Доцільно роздавати робочим групам завдання в друкованому або електронному вигляді. Це дозволяє студентам в ході роботи не відхилятися від

заданих умов, а викладач може максимально об'єктивно оцінити повноту виконання завдання.

Одним з найпоширеніших завдань для домашнього виконання є розробка PR-кампанії або низки спеціальних заходів в рамках PR-кампанії для певної організації або фірми. При цьому студентам може бути запропоновано як одноосібне, так і групове виконання завдання. Слід зазначити, що на молодших курсах виконання групових завдань не лише полегшує роботу студентів, а й сприяє їхній соціалізації у новому колективі.

Так, однією з головних цілей спецкурсу "Види реклами" є осмислення студентами механізму впливу на реципієнта різних видів реклами з метою найбільш повного впливу. Це можливо при розгляді великої кількості реальних рекламних кампаній. Тому такий вид роботи, як „рішення задач з багатьма невідомими”, присутній на кожному семінарському занятті і передбачає вироблення навичок швидкого орієнтування у зразках рекламної продукції.

Пошуки варіантів вирішення пропонованих проблем проходять в малих групах. Загальне завдання – обговорення проблемної ситуації – передбачає тісну взаємодію її членів. Кожному члену групи необхідно запропонувати оптимальний, на його погляд, спосіб вирішення. Працюючи на принципах самоврядування і співпраці, група вибирає найбільш ефективний, на думку більшості, варіант. Потім представник, делегований групою, озвучує обраний спосіб вирішення проблеми, з яким (як найбільш конструктивним) погодилися всі.

Наступна група, перш ніж представити свою точку зору, "приймає" пропозицію першої групи, відтворюючи його у вільній формі, але із збереженням точного сенсу, а потім повідомляє свій варіант вирішення. Виходить своєрідна «естафета» творчих варіантів вирішення проблеми.

Слід зазначити, що в процесі роботи від одного члена групи до іншого передається особистісне цінне судження. Кожен має право на власну точку зору і право на вільний самостійний вибір рішення. Знімається стан непевності студентів, що сприяє формуванню соціальних мотивів навчання, в основі яких

лежать прагнення до здобуття бажаного статусу в середовищі колег і співпраці з однокурсниками.

У кожного члена групи з'являється реальна можливість побачити поряд з собою людину в його індивідуальному прояві і прийняти його, так як спільна діяльність не дозволяє залишатися байдужим до інших членів групи. Вона змушує ставати на ті чи інші позиції, що означає перегляд відносин між членами групи в кращу сторону і сприяє розвитку навичок адекватного соціального поведінки.

Групова робота це індивідуальні виступи кожного члена групи з одного й того самого питання і колективне обговорення його змісту і логіки викладу. Таким чином, у груп встановлюються взаємні очікування і виникає почуття відповідальності за виконання завдання. Фронтальна робота, наступна за груповою, являє собою звіт спікерів груп про виконану роботу. Зміст кожного звіту – це нова ціннісна інформація для учасників інших груп, що сприяє встановленню соціальних контактів між студентами в аудиторії. Від якості виконання завдання кожною групою залежить те, наскільки добре кожен студент окремо вирішить поставлену на початку заняття проблему.

Підсумкова оцінка кожного студента включає як загальний бал групи, отриманий за виступ спікера, так і індивідуальну відмітку за самостійну письмову роботу, що припускає узагальнення з проблеми семінарського заняття.

Таким чином, можна відзначити різноманіття існування групових технологій і залежність їх вибору від цілей і змісту курсу, творчості викладача, особливостей студентів. Володіючи досить потужною спонукальною силою, групові технології навчання здатні оптимізувати навчальний процес вищого навчального закладу, зробивши його більш ефективним і особистісно спрямованим.

Групова діяльність не є самоціллю, а розглядається як засіб підвищення якості навчального процесу, здатне полегшити навчання кожного окремого студента. Внаслідок цього, займаючи домінуюче становище, вона поєднується з

іншими формами навчальної роботи: індивідуальної, фронтальної і т. д. При виборі оптимальної форми роботи для здійснення конкретної форми навчальної діяльності беруться до уваги всі компоненти процесу навчання: цільовий, мотиваційний, змістовний, операційно-діяльний, контрольню-регулюючий, оціночно-результативний.

Література

1. Гузеев В. В. Основы образовательной технологии: дидактический инструментарий: / В. В. Гузеев. – М. : Сентябрь, 2006. – 192 с. – (Биб-ка ж. «Директор школы).
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.
3. Ильин Г. Л. Педагогическая технология новой образовательной парадигмы / Г. Л. Ильин // Образовательная технология. – 2008. – №3. – С. 110 – 119.
4. Исламгулова С. К. Технология учебного процесса общеобразовательной школы / С. К. Исламгулова // Педагогика. – 2007. – №7. – С. 38 – 42.
5. Коллектив. Личность. Общение: Словарь социально-психологических понятий / Под. ред. Е. С. Кузьмина и В. Е. Семенова. – Ленинград : Ленинздат, 1987. – 143 с.
6. Селевко Г. Энциклопедия образовательных технологий. В 2 т. / Г. К. Селевко. – М. : НИИ школьных технологий, 2006. – 816с. – (Серия «Энциклопедия образовательных технологий).

Korchagina O. V

New Forms of Teaching in the Process Prepodavanyya Specialty Disciplines «Advertising and Communication with Obschestvennostyu».

The paper discusses aspects of group work in high school. Teaching specialty disciplines «Advertising and Public Relations» puts very high demands on the teacher due to the fact that this process should create in the minds of students, not only theoretical basis, but also practical skills sustainable future profession. Standard

methods of basically not enough interest to students, as they are quite creative and require teachers to teach creative subjects. In this regard must be found such forms of presentation and testing students to maximize their interest not only to the possibility of obtaining a positive assessment of knowledge, but also to develop interest in the profession as a whole, encourage them to educate themselves in this area. There is a variety of the existence of group technology and dependence of their choice on the objectives and content of the discipline, the art teacher, the characteristics of students. When forming groups must take into account the psychological compatibility of students, their sympathy. It is desirable that the teacher did not participate in the distribution of groups and offered to do the students notice what criteria will help make their work fruitful. Group activities are not an end in itself but as a means of improving the quality of the educational process that can facilitate the learning of each student. Consequently, occupying a dominant position, it is combined with other forms of training: individual, frontal, etc. When choosing the best forms of exercise for specific forms of learning activities taking into account all the components of the learning process: target, motivational, meaningful, operational active, controlling and regulating, estimate-effective.

Keywords: group work, group of students, group technology, seminars, professional discipline.

Відомості про автора

Корчагіна Оксана Володимирівна – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри видавничої справи, реклами та зв'язків з громадськістю ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Стаття надійшла до редакції 12.12.2014 р

Прийнято до друку 25.12.2014 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Хриков Є. М.